

STORTINGET

Representantforslag 26 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski

Dokument 8:26 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski om internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Den planlagte olje-, kull- og gassproduksjonen i verden er nesten 50 pst. for høy til å unngå oppvarming over 2 grader. Dette viser en ny rapport fra Cicero og en rekke andre institusjoner: «The Production Gap 2019 Report: The discrepancy between countries' planned fossil fuel production and global production levels consistent with limiting warming to 1.5°C or 2°C.»

Konklusjonen er at regjeringer i hele verden planlegger å produsere omtrent 50 pst. mer fossilt drivstoff innen 2030 enn det som vil være i tråd med målet om å ikke øke globaloppvarming mer enn 2 grader. Det er 120 pst. mer enn det som er mulig for å nå 1,5 graders målet. Dette kalles produksjonsgapet: Altså hvor mye høyere produksjonen av fossil energi er planlagt å være enn det som er mulig å forbruke dersom en skal nå målet om å hindre oppvarming mer enn 2 grader.

Produksjonsgapet oppstår på grunn av ambisiøse nasjonale planer om økt utvinning, subsidier til fossilprodusenter og andre nasjonale støtteordninger som bidrar til økt produksjon. Alt dette gjelder også i Norge. Rapporten foreslår en rekke tiltak for å tilpasse framtidig oljeproduksjon til klimamålene, og den viser til ulike land som har innført restriktive tiltak – slik som New Zealand, som ikke vil gi flere tillatelser til boring etter ny

olje. Det er på høy tid at man også i Norge begynner å diskutere hvordan landet skal få ned produksjonen.

Norske klimaøkonomer har nylig publisert en artikkel i det prestisjetunge tidsskriftet Science om fossil energi og klimautfordringer: «The case for a supply-side climate treaty». De tar til orde for et helt nytt samarbeid og egne avtaler mellom fossilprodusentene. En slik avtale vil, ifølge forskerne, sørge for en billigere overgang til en fossilfri verden, det kan fungere som en forsikring dersom Parisavtalen ikke overholdes, og det vil gjøre gratispassasjerproblemet mindre ettersom det også vil omfatte disse indirekte. Nye tall fra Global Carbon Project viser at mens verdens kullforbruk har falt, sørger veksten i forbruket av olje og gass for at de samlede klimagassutslippene fortsatt øker. Å begrense framtidig forbruk og produksjon av olje og gass er derfor avgjørende.

Norges klimapolitikk er i en rekke sammenhenger blitt omtalt som et paradoks. Internasjonalt markerer Norge seg som en pådriver for en klimaomstilling, samtidig som landet er en stor oljeprodusent som tjener store penger på å eksportere klimagassutslipp til andre land. Skal alle land gjøre som Norge, så vil en ikke klare å unngå en katastrofal oppvarming i verden. Derfor trenger man å kombinere tiltak for å begrense forbruket av olje og gass, med tiltak som begrenser produksjonen. Det er nødvendig å vri investeringer over fra olje og gass til nye næringer og fornybare energiformer, ikke lenger subsidiere fossil energiproduksjon gjennom ulike støtteordninger, og å stanse letingen i nye områder. Det er realiteten som også må legges til grunn for norsk oljepolitikk.

Det første Norge kan gjøre er å ta et internasjonalt initiativ for samarbeid om å fremme omstilling i fossilproduserende land, med sikte på å inngå avtaler om å

begrense produksjonen av kull, olje og gass. Det argumenteres ofte med at Norge har lave CO₂-utslipp per produsert enhet olje og gass, og at reduksjonen i produksjonen derfor bør gjennomføres andre steder. Utslippene i forbindelse med produksjonen er ikke små, men de er ikke avgjørende for hvor produksjon bør gjennomføres. Det er heller ikke slik at olje- og gassmarkedet ikke har fysiske begrensninger. Det er også uansvarlig å ta til orde for en politikk som forutsetter at andre land frivillig skal begynne å redusere sin produksjon. Det er ikke under norsk kontroll, og heller ikke særlig sannsynlig all den tid dette ikke har vært mulig her i Norge, som er et av de landene med størst forutsetning for dette. På den bakgrunn mener forslagsstillerne at et av tiltakene for å sikre verden mot farlige klimagassutslipp er å ta initiativ til et samarbeid som kan lede fram mot en egen avtale mellom de oljeproduserende landene om å redusere produksjonen, stanse leteaktiviteten og verne sårbare områder mot utvinning og leting. Samarbeidet bør også omfatte hvordan arbeidstakere i

berørte næringer kan inkluderes og ivaretas for å sikre en rettferdig omstilling. Hvordan initiativet skal utformes, må være opp til regjeringen, men det er for eksempel mulig å se for seg initiativer gjennom FN, ettersom både direktøren for FNs miljøprogram UNEP og generalsekretæren for FNs klimakonvensjon UNFCCC har uttalt seg positivt om nye initiativ som begrenser tilbudet av fossil energi.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta et internasjonalt initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land for å fremme omstilling og begrense produksjonen av olje og gass.

12. desember 2019

Lars Haltbrekken

Audun Lysbakken

Arne Nævra

Kari Elisabeth Kaski